

Linkovi

Linkovi ili **hiperlinkovi** (eng. *hyperlinks*) nam omogućavaju povezivanje i prelazak sa strane na stranu, kao i povezivanje fajlova, email adresa i tako dalje.

Svi smo koristili linkove na webu jer bez njih bismo morali svaki put ručno da ukucavamo adresu koju želimo da otvorimo. Praktično svaki tekst na kojim možemo kliknuti na netu je link, bilo da je u pitanju sajt kao što je Google, Facebook, sajt omiljenog fudbalskog kluba ili sajt lokalne prodavnice.

Linkovi

- Sami linkovi po default vrednostima su plave boje, imaju liniju ispod teksta i kursor se pretvara iz strelice u ruku kada pređemo mišem preko njih.

Click [here](#) for Google

Struktura link taga

- Za postavljanje linkova koristi se `<a>` tag. Pošto se vrlo često koristi dodeljena mu je ovako kratka oznaka. Inače, A je skraćeno od eng. *anchor* što znači *sidro*.

Struktura link taga

- Kada postavljamo link, moramo znati dva detalja.
- Prvi je URL, odnosno **na koju će lokaciju voditi link** (stranicu, fajl i sl),
- a drugi je šta ćemo postaviti kao sadržaj, **tekst linka**, a na koji će korisnik kliknuti i koja mu govori nešto više o samom linku.

Click [here](#) for Google

Struktura link taga

`link`

- Crnom bojom je označen tekst, sam sadržaj linka. Jedino je on, od svih detalja prikazanih ovde, vidljiv korisniku.
- Crvenom bojom je označen `<a>` tag, odnosno početni i završni `<a>` tag. Slično kao i kod ostalih tagova sa kojima smo se susretali. Ono što je novina je atribut **href** koji je dodat **unutar** početnog a taga (vidimo da se znak za veće, kraj početnog a taga, nalazi iza atributa).
- Sam href atribut se sastoji iz dva dela, iz naziva atributa koji je uvek isti za sve linkove **(A)** i lokacije (URL) do koje vodi link **(B)**. Naravno, ne smemo zaboraviti i znak jednakosti, kao i znake navoda oko URL-a.

Tipovi

Postoje dva osnovna tipa linkova, u zavisnosti od putanja:

- Apsolutne putanje – **apsolutni linkovi**
- Relativne putanje – **relativni linkovi**

Apsolutni linkovi

- Ovaj tip linkova sa najčešće koristi kada želimo da povežemo našu stranicu sa stranicom ili materijalom na nekom drugom sajtu.
- Apsolutni linkovi su možda najjednostavniji za unos, ali mogu biti najproblematičniji za kasniju izmenu. U svakom slučaju, kod ovog tipa linkova, bitno je samo na koju stranicu (ili drugi element) vodi link, dok nije bitno na kojoj stranici se link nalazi.

Apsolutni linkovi

Kod ovog tipa, sadržaj URL-a uvek kreće tipom protokola, sledi domen, a zatim i putanja da konkretne stranice (npr <http://www.it-akademija.com/prijava.php>). Ako nismo definisali putanju do stranice već samo domen, otvoriće se početna strana sajta.

```
<a href=" http://www.it-akademija.com/prijava.php">  
Druga strana sajta</a>
```


Relativni linkovi

- Nasuprot aposlutnim linkovima kod kojih je bitna samo destinacija, kod relativnih linkova je veoma bitno i gde se sam link nalazi, tj *odakle* usmerava posetioca sajta. To je zbog toga što ovaj tip linkova postavlja **relaciju između početne i krajnje tačke**.
- Relativni linkovi se najčešće koriste za veze unutar nekog sajta

Relativni linkovi

`Druga strana sajta`

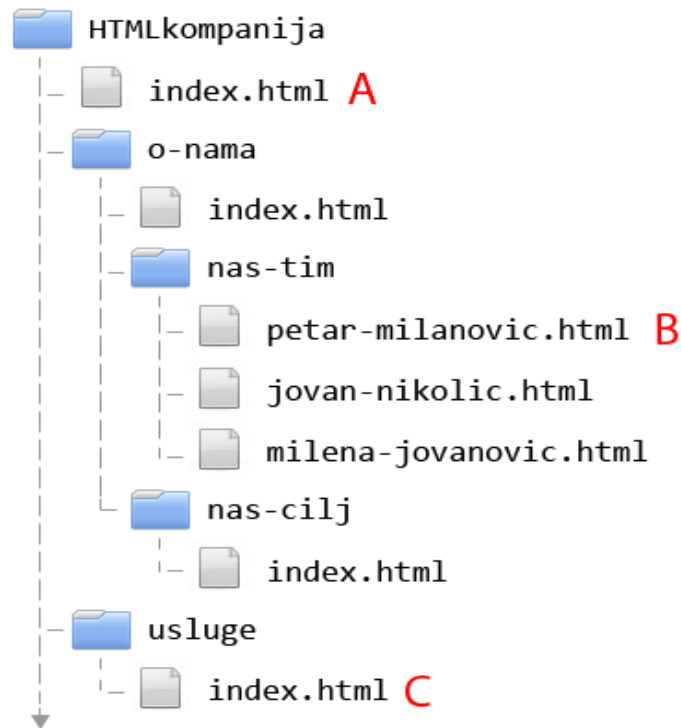
- Kod relativnih linkova, u okviru href atributa postavljamo relativni URL, ili drugim rečima, postavljamo relativnu putanju do stranice (ili drugog resursa).
- U konkretnom primeru postavljeni link će u istom folderu gde se nalazi stranica sa linkom, potražiti stranicu *druga.html* jer kao što je već rečeno, ovaj tip linkova se odnosi na početnu lokaciju.

Primer relativnih linkova – situacija 1

Ako želimo da postavimo link na početnoj stranici sajta u primeru iznad (obeleženo **A**), a koji će voditi ka stranici *petar-milanovic.html* (**B**), a koja se nalazi u folderu *nas-tim*, koji se pritom nalazi u folderu *o-nama*, pisaćemo:

```
<a href="o-nama/nas-tim/petar-milanovic.html">link</a>
```

Ovaj link će prvo otvoriti folder *o-nama*, zatim folder *nas-tim* i u njemu potražiti stranu *petar-milanovic.html*.

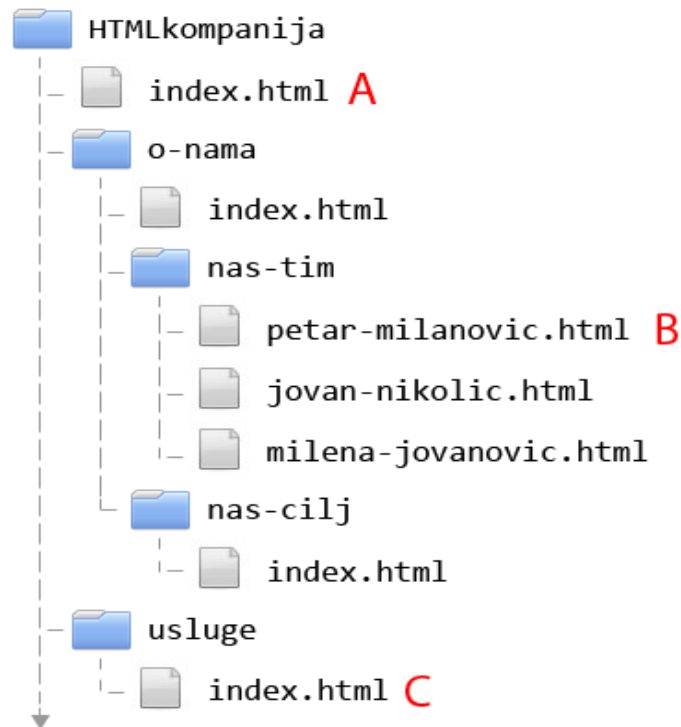

Primer relativnih linkova – situacija 2

Ako želimo da postavimo link na stranici *petar-milanovic.html* (B), a koji vodi na početnu stranicu sajta (A), dakle obrnuta situacija od prethodne, pišaćemo:

```
<a href="../../index.html">link</a>
```

Pošto se stranica sa linkom nalazi u podfolderima, a potrebno je linkovati ka stranici "iznad", moramo se prvo vratiti nazad, tj izaći iz jednog i drugog foldera sve do osnovnog, root nivoa sajta i tu potražiti *index.html*. Kod izlaska iz foldera pišemo dva puta znak tačke umesto naziva foldera.

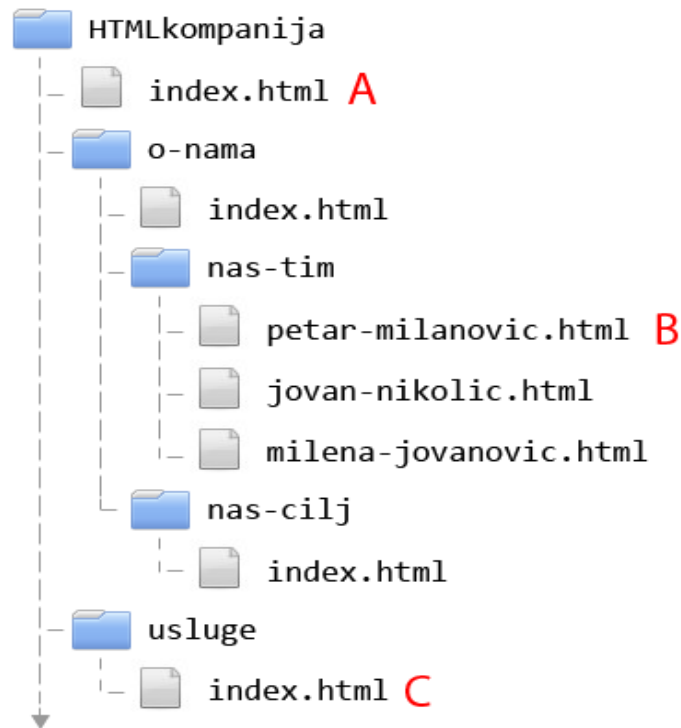

Primer relativnih linkova – situacija 3

Ako želimo da postavimo link na stranici *petar-milanovic.html* (B), a koji vodi na stranicu u folderu *usluge* (C) pisaćemo sledeće:

```
<a href="../../usluge/index.html">link</a>
```

Ovo je nešto komplikovanija, kombinacija prethodne dve situacije jer smo morali prvo da izađemo iz oba foldera u kome se stranica sa koje linkujemo nalazi, pa da onda u nastavku otvorimo folder *usluge* i u njemu da potražimo stranicu *index.html*

Target atribut

Već smo pomenuli da `<a>` tag mora imati atribut *href* jer bez njega je praktično beskoristan. Pored njega, postoji i opcioni atribut *target* koji definiše na koji način se aktivira link, a može imati neku od sledećih vrednosti:

- **_blank** - učitava linkovani dokument u novom okviru/prozoru
- **_parent** - učitava linkovani dokument u roditeljskom elementu strane u kojoj se nalazi link. Ukoliko se link ne nalazi u ugnježdenoj strani, učitava u punom prozoru.
- **_self** - učitava linkovani dokument u istom prozoru gde se nalazi i link. Ukoliko izostavimo target, ova vrednost se uzima kao default.
- **_top** - učitava u punom prozoru, zanemarujući sve frejmove.

Target atribut

Ovaj atribut nije obavezan, ali se koristi najčešće prilikom linkovanja drugih sajtova i tada je u pitanju *_blank*. Tako se otvara novi okvir browsera, a ostaje tekući.

Primeri:

```
<a href="druga.html" target="_blank">link</a>
```

```
<a href="http://www.it-akademija.com/" target="_blank">link</a>
```

E-mail linkovi

- Postoje i e-mail linkovi koji pokazuju ka e-mail adresama.
- Kod njih je specifično što umesto otvaranja strane **pokreću default e-mail program posetioca strane**

mailto:office@it-akademija.com

E-mail linkovi

- Email linkove možemo dopuniti predefinisanim subject i/ili body poljima.
- Predefinisane vrednosti su izmenjive od strane korisnika pre slanja.

mailto:office@it-akademija.com?subject=Kontakt sa sajta&body=Predefinisani tekst poruke sa sajta

Pseudoselektori kod linkova

Svaki link ima četiri stanja:

- link
- visited
- hover
- active

Stilizacija se može primeniti HTML atributima nad body elementom ili CSS opisima.

Stilizovanje stanja linkova – HTML

- Ranije, ukoliko smo želeli da stilizujemo linkove upotrebom HTML elemenata, dodavali smo određene attribute nad *body* elementom.
- Možemo postaviti:
 - **link** – postavljamo boju linkova (normalno stanje)
 - **alink** – aktivni linkovi
 - **vlink** – posećeni linkovi

```
<body link="red" vlink="blue" alink="green">
```

Ovi atributi se više **ne** koriste – CSS je preuzeo tu ulogu.

Slike na Internetu

- Na modernim sajtovima, slike su neizostavni deo. Kaže se da slika govori više od hiljadu reči, što je svakako važno za web dizajn. Davno je prošlo vreme jednostavnih sajtova.
- Pre nego što objasnimo unos i postavljanje samih slika na naše html stranice, moramo se zadržati i pojasniti neke detalje. Svaka slika koju želimo da postavimo, mora biti pripremljena za net. Nikako nije dobra praksa korišćenje fotografija direktno sa digitalnog aparata, niti preuzimanje sa neta i direktno prebacivanje na naše stranice.

Odgovarajući format

- Slika koju postavljamo na stranicu mora biti u odgovarajućem formatu
- Postoje tri formata slika koje danas uglavnom koristimo na web stranicama.
- To su **JPG, GIF i PNG.**

Organizovanje strukture

- Ako u HTML dokument unesemo tekst i par slika, po snimanju dobijamo html fajl, ali u kome slike **nisu** ugrađene.
- Ako bi sada, samo taj html fajl poslali prijatelju, na njegovom računaru, prilikom pokretanja fajla, video bi se samo tekst i prazan prostor, bez slika, a na mestima gde su one bile postavljene. Html fajl je sačuvao pozicije slika, njihove dimenzije i pokušava da ih prikaže, ali ih ne nalazi jer su one van html fajla i nismo ih poslali.

Organizovanje strukture

Ukoliko sve slike postavimo unutar root foldera sajta i pozivamo ih putem relativnih putanja, ne može se desiti da neku sliku slučajno „izgubimo“ prilikom slanja ili postavljanja sajta.

Dodavanje slika

Radi dodavanja slika na html stranicu, koristimo `` tag. Pomenuti tag je samozatvarajući, odnosno nema zaseban početak i kraj, ali **mora** sadržati sledeća dva atributa:

- **Src** – ovaj atribut označava URL odakle se poziva slika (slika je uvek van html fajla)
- **Alt** – ovaj atribut definiše tekst koji će se prikazati posetiocu sajta ukoliko se, iz bilo kog razloga, nije prikazala slika. U tom slučaju, prikazaće se pomenuti tekst u okviru predviđenim za sliku. Ipak, ne bi trebalo bukvalno opisivati sliku, već pružiti info o njenoj svrsi. Na primer, alt tekst slike upozorenja ne bi trebalo da bude "Žuti trougao sa crnim okvirom i znakom uzvika", već "Upozorenje!" i slično. Alt tekst koriste i pretraživači poput Google, radi indeksiranja. Po standardima W3C, **alt tekst je obavezan** na slici.

Dodavanje slika

```

```

Ovaj tag u primeru će pozvati sliku *primer.png* iz istog foldera u kome se nalazi i sam html fajl. Ukoliko se slika ne prikaže, u praznom okviru, ispisaće se *Alt tekst*

Opcioni atributi nad img tagom

- **Title** – Možemo koristiti ovaj atribut ako želimo da unesemo još informacija o slici. Većina modernih browsera prikazuje ovaj tekst kao *tooltip* kada se mišem pređe preko slike.
- **Width i Height** – Širina i visina slike u pikselima. Ukoliko nisu postavljeni ovi atributi, browser će iz samog fajla slike očitati vrednosti. Ukoliko se unose, ovi atributi trebaju oslikavati realno stanje, odnosno, ako imamo sliku *logo.png* koja je 120px (piksela) visoka i 300px široka, img tag u HTML kôdu bi mogao da izgleda:

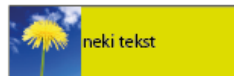
```

```

Opcioni atributi nad img tagom

- **Align** – koristio se za pozicioniranje slika u odnosu na okružujuće elemente.
- Upotrebljeno je prošlo vreme u prethodnoj rečenici jer ovaj atribut je zabranjen u HTML5, umesto njega, preporučena je upotreba CSS opisa za pozicioniranje. Standardne vrednosti ovog atributa su ***bottom, left, middle, right i top*** uz još neke dodatne. Njihovo ponašanje vidimo na sledećoj slici:

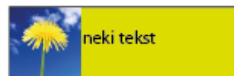
`align="absmiddle"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="absmiddle"` atributom

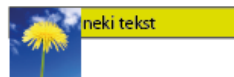
`align="middle"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="middle"` atributom

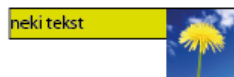
`align="left"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="left"` atributom

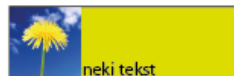
`align="right"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="right"` atributom

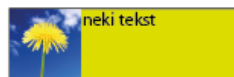
`align="absbottom"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="absbottom"` atributom

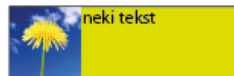
`align="texttop"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="texttop"` atributom

`align="top"` sa nekim tekstom

Dve slike sa `align="top"` atributom

